

ВСТЪПЛЕНИЕ

От ген.м-р д-р Стефан Димитров,о.р. - председател на Съюза на офицерите от резерва "Атлантик"

Уважаеми участници и гости,

Ще направя кратко въстъпление , което ще обхване само някои

ЦЕЛИ И ОБЩЕСТВЕНИ ОЧАКВАНИЯ ЗА СТРАТЕГИЯТА ЗА СИГУРНОСТ

Какви цели си поставяме с тази кръгла маса :

Да алармираме нашето общество за необходимостта от изработването на нова стратегия за сигурност; да посочим обществените очаквания за тази стратегия; да търсим обществен консенсус за нейното приемане и реализиране ; да дадем на официалните институции, разработващи стратегията, нашата визия в отделните сектори на сигурност и не на последно място да осигурим обществена подкрепа за тези, които са се нагърбили с изработването на стратегията.

В Старата стратегия, приета през 1998 г.има редица остарели постановки : вече сме членове на НАТО и ЕС ; няма събития на Балканите , които да застрашават непосредствено нашата сигурност и ред други , на които няма да се спираме. Същевременно, в нея има не изпълнени ангажименти – не са приети закони за нашите разузнавателните и контраразузнавателните служби. В нея липсват на ангажиментите в колективната сигурност на България. Неотразени са някои нови заплахи, като например към енергийната ни сигурност; сигурността в киберпространството и др.

Ако направим едно **сравнение с другите страни**, ще видим че: В **НАТО** се работи се усилено и се очаква до края на т.г.да бъде приета нова стратегия. И естествено възниква въпросът: трябва ли да избързваме с нашата стратегия преди НАТО?

САЩ имат своя нов документ (в него няма възможност за едновременно водене на две войни; основните заплахи са тероризмът и кибервойните. В новата военна доктрина Русия и Китай не са посочени като заплаха за НС на САЩ).

Официално Русия е партньор на НАТО. Но Русия има приети Стратегия за националната бзопасност и военна доктрина. Според военната доктрина (ч.2, т.8) като военна опасност и военна заплаха е посочено : „... стремежа за приближаването на инфраструктурата на страните –членки на НАТО към границите на Руската федерация,

в това число и по пътя към разширяването на блока”. Според аг. „Франс-прес”, в списъка с източниците на външни потенциални заплахи за Русия, на първо място е посочен блока НАТО.

В политически план Русия не е доволна от съществуващата в Европа система за сигурност и е предложила нов договор за Европейска сигурност.

Това е и причината да се **усили натиска отвън** за промяна на наши ангажименти, като членове на НАТО и ЕС.

Започнатата дискусия за ПРО има по дълбока същност и поставя на дневен ред следните въпроси: България, като член на НАТО, ще бъде ли защитена наравно с другите страни? Готова ли е страната ни да приеме сериозни ангажименти към колективната сигурност – участие с разполагане на наша територия на елементи от общата система за отбрана на НАТО?

Да си спомним близкото минало. По време на Косовската криза как Русия се опита чрез натиск върху правителството на България да получи въздушен коридор: екстремно в София пристигнаха зам.външния министър-А.Авдеев и шефа на „Газпром”-Р.Вяхирев. Миналата седмица, след като С.Лавров поиска обяснение от България за участие в ПРО, екстремно у нас пристигнаха шефовете на „Газпром” и на „Росатом”. Случайно съвпадение ли е това? Заедно с това, не бива да се подминават двете газови кризи, предизвикани от Русия, през 2007 и 2009 г., които нанесоха сериозни и не компенсирани поражения на българската икономика. Втората криза бе оценена от икономическия съветник на президента Д.Иванов, като „газова агресия срещу нашата национална сигурност”.

Затова считаме, че в общата стратегия за сигурност важно място трябва да заеме стратегията за енергийната сигурност на страната. Или по-конкретно, ако има секторни стратегии – една от тях да бъде за енергетиката на страната.

Дискусиите в медиите през последните седмици показаха правилността на нашата визия за актуалността на темата. Поради ограниченото време ще продължа само с отделни детайли от стратегията.

На първо място, в нашите разсъждения би било добре да поставим **човешкия фактор**. Имаме се в предвид, не само цялото съдържание на това понятие, но и онази „елитната” част от него, която се намира в държавните институции, в НПО, в различни организации и сдружения. Именно в тази част от него има нужда от **нов тип мислене и нов тип съгласие, от консенсус или разбирателство, от нов обществен договор** за определяне на

националните ценности и стратегическите цели на страната в близките 20 години.

Укрепването на държавността е онази потребност на демократичното общество, която не постигнахме през последните 20 години преход. В този приоритет съществено място заемат **ефективността и доверието в институциите** – доверие от българските граждани, доверие от международните институции – и особено ЕС и НАТО. Да го има ли и как да го реализираме този приоритет? Не бива повече да допускаме във властта хора, от които след това ще чуваме „Егати държавата, след като аз съм и бил вицепремиер”. Или други, които си позволяват да отстрелват дивеч от защитените видове в Червената книга или такива, организирани корупционни схеми или други престъпления.

Икономическият просперитет на страната не може да се осъществи без **нови подходи и технологии**, без научните достижения на наши и световни учени. Нужна е и както нова **бизнес среда, така и ускорено развитие на инфраструктурата**. Затова и една от презентациите на кръглата маса, тази на г-н Атанасов, е посветена на значението на високите технологии.

Сигурността в киберпространството е предстоящо предизвикателство за сигурността на страната.

В момента нарушенията от типа на кибератаки, измама с банкови карти, източване на информация от държавни институции и частни фирми все още са инцидентни. Но в развитите държави и най-вече в САЩ и ЕС този проблем е на дневен ред. Ние трябва да си отговорим на въпросите защо се поставя разделителна линия между сигурност и граждански права? А може би тези две неща органично свързани? И ако е така, как да се осъществи сътрудничеството на властите с гражданите и техните НПО за постигане на съгласие; как без да се нарушават гражданските права да се осигури стабилно функциониране на държавата, на банките, на бизнеса и отделния гражданин.

Екологичната сигурност също е на дневен ред. В общественото пространство вървят оживени дискусии за актуалните енергийни и туристически проекти- АЕЦ, нефтопроводи, газопроводи, ВЕЦ и ветрогенератори, застроявания в защитените екоплощи и т.н.. Необходим е отговор дали те отговарят на съвременните екологичните изисквания. Как да се намали замърсяването на въздуха, на почвите и водите?

Ето едно актуално сравнение - между Транссибирския нефтопровод и този Бургас-Александропулис. През 2006г. руският президент Вл. Путин, по предложение на видни руски еколози, нареди трасето на Транссибирския нефтопровод вместо на 2 км. да бъде преместено на

150 км. южно от езерото Байкал. Задайте си въпроса –защо нефтопроводът на наша територия трябва да е на 100 пъти по-близко разстояние от плажовете ни по черноморието?

Ние трябва да наблегнем и на факта, че **отбраната** все повече се смъква надолу в нашите приоритети в сигурността, че тя се обезличава. Няма ли в следствие да съжаляваме за това ? Трябва да си отговорим на въпроса , как да се съобразяваме с **изискванията за колективна отбрана**, запазвайки националния интерес.

В стратегията трябва да се отдели място и на **институциите за сигурност** в страната , на тяхната структура, ефективност и взаимодействие. Стратегията трябва да положи техните нови основи, да посочи конкретни срокове за тяхното законодателно уреждане. И ако конституцията е пречка за това , как да се постигне съгласие за избягване на такива пречки?

Мониторинга на институциите, ангажирани със сигурността . В стратегията трябва да се заложат не само най-важните отговорности на институциите , но и основите на различните видове контрол (държавен, парламентарен и граждански контрол) на дейностите им. Секретността на най-важната част от дейността на тези институции не бива да се превръща в завеса , прикрияща корупция, злоупотреба с власт, нарушаване на граждански права .

Накрая,

преди да започнат нашите панелисти, искам да ви помоля до края на кръглата маса да попълните предложената от нас анкета. Ние искаме да знаем какво вие мислите по едни от най-важните въпроси от стратегията. Благодарим ви и информираме, че резултатите от тази анкета ще бъдат качени на нашия сайт.